

دیدگاه

شماره: ۷۵۰	موضوع: لزوم سیاست‌گذاری برای گسترش استفاده از استانداردهای GS1 در کشور
تاریخ: ۱۳۹۵/۰۱/۲۳	

توضیح اجمالی:

سازمان جهانی GS1 یک سازمان بین‌المللی پیشگام در زمینه طراحی، توسعه و اجرای استانداردهای شناسایی کالا، ضبط خودکار داده‌ها و تبادل الکترونیکی آنها است. این سازمان گستره وسیعی از خدمات و راهکارهای اجرایی را برای بهبود کارایی، شفاف‌سازی و رویت‌پذیری زنجیره‌های تأمین در سطح جهانی و بخش‌های مختلف صنعتی و تجاری ارائه می‌دهد. این سازمان، مؤسسه‌ای غیرانتفاعی است که غالب بر ۲ میلیون عضو در ۱۱۲ کشور جهان داشته و سابقه‌ای ۴۲ ساله در معرفی و تولید استانداردها و راهکارهایی جهت بهبود کارایی و شفافیت زنجیره‌های تأمین در جهان و بین بخش‌های مختلف را داراست. مرکز ملی شماره‌گذاری کالا و خدمات ایران، از سال ۱۳۷۴ نماینده انحصاری GS1 در ایران می‌باشد.

سازمان GS1 ساختاری پویا دارد و همواره برای مشکلات پیش‌رو در زنجیره تأمین به دنبال طراحی و ارائه راه‌حل‌هایی استاندارد در سطح بین‌المللی است. همکاری استراتژیک این سازمان با سازمان‌هایی از قبیل سازمان ISO، سازمان بهداشت جهانی، سازمان گمرکات جهانی و ... موجب شده است که استانداردها و راهکارهای GS1 در اکثر تراکنش‌های تجاری در سرتاسر جهان جایگاه ویژه‌ای داشته باشد و GS1 را به زبان پذیرفته‌شده کسب‌وکار تبدیل نماید. قابلیت گسترده این سازمان در بکارگیری شرکای مختلف از قبیل شرکای استراتژیک، دولت کشورها، تأمین‌کنندگان راه‌حل و ... موجب گسترش موفق این استانداردها در جهان شده است.

پیاده‌سازی این استاندارد در جهان تجربه‌های موفق بسیار زیادی در کاهش قیمت تمام شده، تسریع تجارت، کاهش خطا، مبارزه با جعل، تسهیل بازرسی‌ها و نظارت‌ها و ... داشته است. برای مثال، پیاده‌سازی این استاندارد با ۸۰ درصد کاهش بازرسی محصولات مصرفی بسته‌بندی شده در مرزها، ۲۱ درصد کاهش زمان تحویل برای انبارداری، ۴۲ درصد هزینه کمتر برای مراکز توزیع، ۳۲ درصد کاهش کمبود موجودی برای خرده‌فروشان و ... به همراه بوده است. به طور موردی، شرکت‌های انگلیسی با استفاده از استانداردهای GS1 مدت زمان تحویل کالا را تا ۹۲ درصد کاهش دادند. در این خصوص، موارد مشابه متعددی در فعالیت شرکت‌ها در اقتصادهای صنعتی و در حال توسعه قابل ذکر است.

نکات کلیدی:

- ۱- پیاده‌سازی موفق GS1 در کشور نیازمند فعالیت در دو سطح می‌باشد. سطح اول شامل فعالیتهای تخصیص کدهای یکتا مطابق با استانداردهای GS1 و نمایندگی آن در کشور است. این سطح بایستی توسط یک سازمان غیرانتفاعی در کشور به دلیل الزامات ارائه کدهای استاندارد به عنوان یک کالای عمومی صورت پذیرد. مرکز ملی شماره‌گذاری کالا و خدمات ایران به عنوان نماینده سازمان GS1 در ایران می‌باید استراتژی بلندمدتی برای گسترش این استاندارد در ایران داشته باشد.
- ۲- سطح دوم مربوط به پیاده‌سازی استانداردها در سازمان‌های متعدد می‌باشد که این کار توسط سازمان متقاضی (بخش خصوصی و دولتی) و شرکت‌های مشاور صورت می‌پذیرد. برای فعال‌سازی این سطح، لازم است اطلاع‌رسانی درباره استانداردها و ترغیب شرکت‌های مشاوره در این زمینه صورت پذیرد که خود نیازمند سیاست‌گذاری و اقدام در مرکز ملی شماره‌گذاری کالا و نهادهای دولتی ذیربط (ترویج استاندارد در سازمان‌هایی از قبیل معاونت امور اقتصادی و بازرگانی وزارت صنعت، معدن و تجارت، گمرک، سازمان‌های نظارتی، سازمان‌های مسئول در حوزه بهداشت و درمان و ...) می‌باشد.
- ۳- استانداردهای GS1 کلیه نیازمندی‌های رویت‌پذیری و ردیابی در زنجیره تأمین در سطوح مختلف بین‌المللی، ملی، صنعت و داخل بنگاه را پوشش می‌دهد و برای اکثر نیازمندی‌های زنجیره تأمین در سطوح مختلف راه حل دارد.

دیدگاه

- ۴- این استانداردها علاوه بر تامین بسیاری از نیازهای دولتی از قبیل نظارت بر بازار و صرفه‌های اقتصادی، مزایای بسیاری را برای بنگاه‌ها به همراه خواهد داشت.
- ۵- با توجه به اینکه سیستم GS1 در اکثر کشورهای دنیا در حال پیاده‌سازی است و در کشورهای پیشرفته گسترش کاملی دارد، برای تسهیل تجارت با این کشورها، حمایت از اشاعه GS1 در کشور ضروری است.
- ۶- صادرات به خیلی از کشورها، نیازمند داشتن کدهای مختلفی از قبیل کد محموله برای محموله‌های صادراتی است که الزاماً این کدها باید مبتنی بر استانداردهای GS1 باشند. از طرفی دیگر قابلیت ارسال اطلاعات زنجیره تامین مبتنی بر استانداردهای GS1 یک مزیت رقابتی است که به نحو روزافزونی در تجارت خارجی مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد. این قابلیت موجب شفافیت کل زنجیره تامین برای کشور مقصد می‌گردد و در کشورهای پیشرفته امری ضروری شده است.
- ۷- در حال حاضر در کشور ما این سیستم تنها برای کدگذاری اقلام و بارکد در فروشگاه‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد که کارکرد مهم اما محدودی از GS1 است. البته اخیراً وزارت بهداشت نیز تصمیم به استفاده از این سیستم برای ردیابی دارو در زنجیره تامین گرفته است. کاهش هزینه‌های بازرسی در گمرک و تسریع واردات، امکان شفافیت و نظارت بر بازار، افزایش ایمنی مصرف کننده و کاهش قیمت تمام شده می‌تواند نمونه‌ای از فرصت‌های قابل دستیابی به کمک این استانداردها باشد.
- ۸- طرح شبنم با اختصاص کدی یکتا به تک‌تک کالاها (اعم از واردات و تولید داخل) برای رهگیری آنها در شبکه توزیع تا مصرف کننده، طراحی شده بود. طرح، قابلیت و راه‌حل‌های کاملی برای رصد و شفافیت زنجیره تامین نداشت. از طرفی دیگر، در این طرح فقط اهداف نظارتی دیده شده و منافع شرکت‌ها در طول زنجیره ارزش دیده نشده بود، به همین دلیل نیز توفیقی بدست نیاورد.
- ۹- نظام ایران کد برای تخصیص کد ملی و ایجاد زبان مشترک در خصوص کالاها و خدمات در داخل کشور توسعه یافت اما در خارج از کشور و برای محصولات صادراتی هیچ کاربردی نداشت. این نظام، به تنهایی امکان رصد زنجیره تامین، تسهیل زنجیره تامین و اهداف نظارت بر بازار و خدمات به مشتریان نهایی را نداشت.
- ۱۰- استانداردها و راهکارهای GS1 برخلاف شبنم و ایران‌کد برای یک هدف محدود نظارتی یا غیر آن طراحی نشده است. این نظام بسیار جامع بوده و شرایط مختلف زنجیره تامین، و بازیگران زنجیره در سطوح بنگاه، صنعت، ملی و بین‌المللی را می‌بیند. در طراحی این راه‌حل‌ها و استانداردها، سعی شده اهداف همه سازمان‌ها چه نظارتی و چه تولیدی و خدماتی دیده شود. این استانداردها در اکثر کشورها پذیرفته شده و امروزه تبدیل به زبان مشترک تجارت در جهان شده است. از همین رو سیاست‌گذاری در زمینه گسترش GS1 می‌تواند پاسخ جامعی به اهداف سازمان‌های یادشده بدهد.